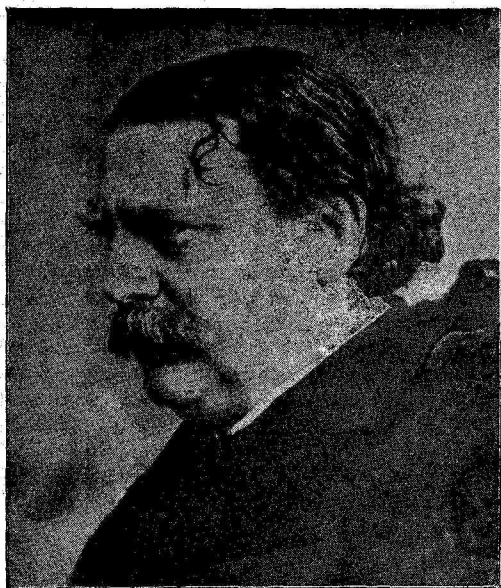

ΕΙΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝ

ΣΒΕΝ ΟΦΤΕΝΤΑΛ

Ἀναμφιδόλως εἰς τὸν πλατὺν οὐρανὸν κάποιον ἀγαθὸν ἀστέρα ἔχει καὶ ἡ Ἑλληνικὴ φυλή.

Ἀλλέως δὲν ἐξηγεῖται πῶς ἄνθρωποι ξένοι διασχίζουσιν ὠκεανούς διὰ νὰ ἔλθωσιν ἐδῶ, νὰ ζήσωσι τὴν ζωὴν μας, νὰ μᾶς ἀγαπήσωσι, νὰ γείνωσι καλοὶ μας φίλοι καὶ πολῦτιμοι προστάται.

Κάποιος ἀγαθὸς ἀστήρ—ἴσως ὁ ἴδιος ποῦ ὠδήγησε τὸν Ρενὰν διὰ ν' ἀναβῇ καὶ προσευχηθῇ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἢ τὸν Βύρωνα διὰ νὰ ψάλλῃ τὸν ἥρωισμόν τῶν Σουλιωτῶν—μᾶς ἔφευρεν ἀκόμη ἓνα : τὸν Σβὲν Ὁφτενταλ, τὸν φιλελληνικώτερον τῶν φιλελλήνων. Εἶνε ἀρκετὰ γνωστὸς εἰς τὸ δημόσιον ὁ ἀνὴρ, ὅστις διὰ δευτέραν ἥδη φοράν ζῇ κάτω ἀπὸ τὸν Ἀττικὸν οὐρανόν, ὅστις ἀῤῥῃκεν ἐκεῖ κάτω εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Μισοισιπῆ τὴν οἰκογένειάν του, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ πραγματοποιήσῃ τὸ εὐγενέστερον ὄνειρον τῆς ζωῆς του : Νὰ ζήσῃ ὀλίγον καιρὸν εἰς τὴν Νέαν Ἑλλάδα.

Διότι—πράγμα παράδοξον—δὲν εἶνε τόσον ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, ἡ ὁποία ἔλκει τὸν ἀγαπητὸν ξένον μὲ τὴν μεγάλην ποιητικὴν καρδίαν. Καὶ ναὶ μὲν σέβεται τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἀρχαίας καὶ καθ' ἑκάστην, εἰς τὸ ἀνοιγμὰ τοῦ πρωῒνου παρθύρου, ἀναπέμπει τὴν εἰδωλολάτριναν προσευχὴν του εἰς τὴν θεϊότητα τῶν γραμμῶν τοῦ Παρθενῶνος—ἀλλὰ τὴν λατρείαν του κρατεῖ διὰ

τὴν Ἑλλάδα τὴν Νέαν· διὰ τὸν ἀρχαῖον κόσμον τρέφει τὸν σεβασμὸν σεμνοῦ προσκυνητοῦ, διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τοῦ παρόντος τὸν ἔρωτα ἐμπνευσμένου βάρδου.

Καὶ τὸ ὑποστηρίζομεν. Ὀλίγοι Ἕλληνες θὰ ἠδύναντο νὰ εἰποῦν ὅτι ἀγαποῦν τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς των ὅσον ὁ ξένος αὐτός. Ἀπὸ ἕξ ἥδη μηνῶν παραμένων ἐν Ἀθήναις ἐν ἡλικίᾳ 60 ὁλοκλήρων ἐτῶν, μελετᾷ ἀκούραστα τὴν γλῶσσάν μας, τὴν φιλολογίαν μας, τὸ μωσαϊκὸν τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, τὰς παραδόσεις καὶ τὰ δεινὰ τῆς φυλῆς μας. Καὶ τὸ κάμνει αὐτὸ μὲ τὴν θέρμην ἀνθρώπου, ὅστις σπεύδει νὰ ἐκπληρώσῃ κάποιαν ἀκατανίκητον ἀνάγκην τῆς ψυχῆς. Ἐρῶς παρόμοιος καὶ ἀνεξήγητος τέλος πρὸς πᾶν ὃ τι τὸ Νεοελληνικόν. Πρὸ πάντων εἰς τὰς ποιητικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἔθνους. Τα δημοτικὰ μας τραγούδια εὐρίσκονται εἰς τὸ στόμα του καὶ ὅταν δὲν ψάλλῃ τὸν μεγαλοπρεπῆ ὕμνον τῆς ὁρεινῆς Νορδηγίας—τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος του—ὅταν δὲν ἀπαγγέλλῃ τοὺς στίχους τοῦ Μπιόρσον—ἀπὸ τὰ χεῖλη του ἐξέρχονται αἱ στροφὰι τοῦ Βαλαωρίτου ἢ τὸ σιγανὸν κελᾶδνμα κατὰ τὸ ὅποιον :

Ἐνα πουλάκι τὴν αὐγὴν
Ἐκλαίγε λυπημένον,
Γιατὶ εἶχε τὴ φωνὴν μακρὰν
Καὶ τὰ φτερά κομμένα.
Βαρεῖα ποῦ σ' ἀγαπῶ...

Εἶπα ὅτι ὁ Σβὲν Ὁφτενταλ εἶνε Νορδηγός. Εἶνε ὅμως ἀνάγκη νὰ προσθέσω ὅτι νέος ἐτι μετὰ τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις του, μετὰ πεισθέντος εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐνθα ἰδρύσας Πανεπιστημιακὴν Σχολὴν—εἶδος Σεμιναρίου—εἰς τὴν Μινεάπολιν, διηύθυνεν αὐτὸ ἐπὶ 35 ὁλόκληρα ἔτη, διδάσκων τοὺς νέους Ἀμερικανούς τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἑλλάδα. τὴν ὁποίαν οὐδέποτε εἶχε γνωρίσει ἐκ τοῦ πλῃσιον. Κατόπιν, ὅταν κατὰ τοὺς δευτέρους Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸσον ἐγροντεύθη ἀπὸ τὴν μαγείαν τοῦ Ἀττικοῦ ὀρίζοντος, τόσον ἰσχυρῶς ἐμαγνήτισε τὴν ψυχὴν του τὸ Ἑλληνικὸν φῶς, ὥστε μετὰ τριετὴ ἀπουσίαν, ἐπανέρχεται τὸ παρελθὸν φθινόπωρον διὰ νὰ μένῃ ἔκτοτε μαζί μας...

Ὡ, πῶς θὰ ἤθελα ὅλοι οἱ μεψήμιοι, ὅλοι οἱ περιφρονητικῶς αὐταποκαλούμενοι Ρωμηοί—πῶς θὰ ἤθελα νὰ εἶχαν ἔστω καὶ μίαν στίβαν ἀπὸ τὴν φωτιάν, ποῦ πυρπολεῖ ὡς τὸ ἀκοίμητον πῦρ τῶν Ἑστιάδων, τὴν καρδίαν του.

Ὁ Σβὲν Ὁφτενταλ! Ἐνα δάκρυ μόνον, ἀπὸ ὅσα ὑγραίνουσιν τὰ βλεφάρὰ του, ὅταν ἀκούῃ τὰ κλέφτικα τραγούδια μας, μίαν λάμψιν ἀπὸ τὸν

ἐνθουσιασμόν ποῦ περνᾷ ὡς αἱ ἀστραπαὶ τοῦ ἑαρος ἐπάνω εἰς τὸν καθρέπτην τῶν μεγάλων ὀφθαλμῶν του, ὅταν βλέπῃ εἰς τὰς πανηγύρεις τῶν χωριῶν μας τοὺς περιθρονημένους ἑλληνικοὺς χορούς.

Τὴν πρώτην φοράν ποῦ εἶχεν ἔλθει, ἡ «Ἀκρόπολις» ἐδημοσίευσε τὴν εἰκόνα του. Ὁ εὐσώμος ἀνὴρ, μὲ τὴν ὡραίαν μορφήν τὴν ἐνθυμίζουσαν τὸ ἀγαλμὰ ποῦ ἐνεπνεύσθη καὶ ἐπλασεν ὁ Φειδίας ἀπὸ τοὺς δύο ἐκείνους Ὀμηρικοὺς στίχους—ὁ ἀνὴρ μὲ τὴν λεβέντικη κορμωσταδιὰν παρίστατο εἰς τὴν εἰκόνα ἐκείνην φέρων τὴν χιόνάτην φουστανέλλαν μας καὶ τὴν πολυκέντητον φέριμελιν.

Ἐφάνταζε τόσον ὡραῖα, ὥστε κάποιος ἀνθρώπος τοῦ λαοῦ ποῦ τὸν εἶδε φωτογραφούμενον, ἐφώναξεν ἐνθουσιασμένος:

—Γειά σου, Ἀνδρούτσο!

Καὶ ἦτο ὄντως ἐπιτυχὴς ἡ παρομοίωσις. Διότι

εἶχεν ὅλο τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημα τοῦ ἠρώος τῆς Γραβιδᾶς.

Ἦδὼν ὁ κ. Ὁφτενταλ καταγίνεται εἰς βαθεῖαν μελέτην τοῦ «Ἐρωτοκρίτου». Ὁ σοφὸς καθηγητὴς θεωρεῖ τὸ Κρητικὸν ἔπος ὡς τὸ ἀριστοῦργημα τῆς Ἑλλ. Φιλολογίας καὶ ἔχει σκοπὸν νὰ τὸ γνωρίσῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ὅταν ἐπιστρέψῃ. Δεῖγμα τῆς ἐργασίας του αὐτῆς εἶνε ἡ κατωθὶ δημοσιευομένη σύντομος ἀνάλυσις τοῦ ἔπους, ἐκ τῆς ὁποίας καταδεικνύεται καὶ πόσον γλαφυρῶς χειρίζεται τὴν Ἑλληνικὴν ὁ συμπαθὲς ξένος.

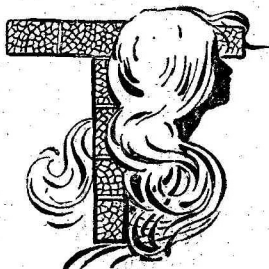
Καὶ τώρα ἄς δεόμεθα τοῦ Θεοῦ τῆς Ἑλλάδος νὰ κρατῇ ἀβασίλευτον τὸν ἀστέρα τῆς φυλῆς μας εἰς τὸν πλατὺν οὐρανόν, ὅπως ὁδηγῇ δι' αὐτοῦ τόσον πολυτίμους καὶ ἀφωσιωμένους φίλους εἰς τὴν μικρὰν καὶ καταδικασμένην πατρίδα μας.

ΘΡΑΣ. ΖΩΓ'ΟΠΟΥΛΟΣ

★ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ "ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΝ". ★

◀ Η ΑΡΕΤΟΥΣΑ ▶

Ο κύριον πρόσωπον τοῦ μεσαιωνικοῦ τούτου ποιήματος ἀντιπροσωπεύει κατὰ τρόπον πρωτότυπον καὶ διὰ τὴν ἐποχὴν πρωτοφανῇ ἡθικὰς ιδέας ἀνηκούσας

μαῖλλον εἰς τὴν παρούσαν ἑκατονταετηρίδα.

Ὁ παλαιὸς λαϊκὸς ποιητὴς παριστάνει εἰς τὸ μοναδικόν του ἔργον νέαν κόρην, ὡραίαν καὶ εὐγενῆ, ἀρελῆ καὶ τοῦ κόσμου ἀμαθῆ, ἀγνήν καὶ τρυφεράν—ἀλλὰ μὲ μεγάλας, ἐνδομύχως κεκρυμμένας ψυχόδυνάμεις.

Ἀρελέστατα καὶ συγκινητικῶς ἡ Ἡρώϊς τοῦ ἔπους διηγεῖται τὰς νηπιῶδεις πεῖρας τῆς, ἕως ὅτου εἰσδρᾷ εἰς τὸν νέον βίον τῆς ἡ μεγάλη τῆς ἀγάπης κρίσις.

Πρῶτον εὖρε τὴν χαράν τῆς εἰς τὰ παιγνίδια καὶ τὰς κούκλας. Ἀργότερον εἰς τὸ «ράψιμον» δηλαδὴ τὸ κέντημα. Τέλος εἰς τὰ βιβλία καὶ τὰς μελέτας, τὰ ὁποῖα ὅμως τόσον παθητικῶς ἡγάπησεν, ὥστε Φροσύνη—ἡ παραμάνη τῆς, ἐντελῶς ἀγράμματος οὖσα—συχνὰ ἡπείλει νὰ ρίψῃ τὰ βιβλία εἰς τὴν φωτιάν.

Ἀλλὰ πᾶσαι τῆς παιδείας καὶ νεότητος αὐταὶ αἱ ἀγάπαι μόνον εὐχαρίστησιν τῆς εἶχον προμηθεύσει καὶ εὐτυχίαν—ὁδὸν ἑνὸς ποτέ.

Ἀπροσδοκῆτως—ἐνα βράδυ—ἠκούσθη πλησίον τοῦ παλατιοῦ εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτὸς τραγοῦδι, ἀπὸ λαοῦτον συνοδευόμενον, γλυκὺ ὡς τῆς ἀηδόνης τὸ κελᾶθημα. Ὁ βασιλεὺς ἐθέλθη. Ἡ δὲ Ἀρετούσα ἠσθάνθη τὸν πρῶτον τοῦ ἔρωτος σπινθήρα, ὁ ὁποῖος οὐ μόνον θερμότητα προὔξεν—

σε καὶ εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ καὶ καυτερὰν ὁδὸν.

Ὁ βασιλεὺς ἀπεφάσισε καὶ καλὰ καὶ σῶναι νὰ μάθῃ τοῦ τραγουδιστοῦ τὸ ὄνομα. Μετὰ πολλὰς μεταίτας προσπάθειας ἔστειλε τέλος δέκα στρατιώτας διὰ νὰ τὸν συλλάβουν. Οὐχ ἤττον ἡ Ἀρετούσα ἦτο ἀνυπόμονος νὰ γνωρίσῃ τὸν ἄγνωστον.

Ἡπατήθη ὅμως ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς προσδοκίας του ὅπως καὶ ἡ κόρη. Ὁ ἄγνωστος ἐφόνευσε δύο τῶν στρατιωτῶν καὶ ἔτρεψε τοὺς ἄλλους πληγωμένους εἰς φυγὴν. Αὐτὸς ὁ ἡρωϊσμὸς ὅμως ἠῤῥηξεν μόνον τὸν ἀνεξήγητον, ἀλλὰ περισχύοντα πόθον τῆς Ἀρετούσης. Νύκτας οὐκ ὀλίγας ἐπέρασεν ἄυπνος, ἐλπίζουσα ν' ἀκούσῃ πάλιν τὴν γοητευτικὴν φωνήν· ἀλλ' εἰς μάτην. Καὶ τοῦτο ἐκίμε τὴν διὰ τὸν ἄγνωστον ἀγάπην τῆς σχεδὸν ἀνυπόφορον. Ἡρξισε καὶ σωματικῶς νὰ μαραϊνῇ.

Ὁ βασιλεὺς λοιπόν, διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν θυγατέρα του, ἀπεφάσισε νὰ προσκαλέσῃ ὅλας τὰς χώρας καὶ τὰς νήσους εἰς μεγάλον κονταροκτύπημα εἰς τὰς Ἀθήνας. Εἰς τὴν Ἀρετούσαν ἀνετέθη νὰ κατασκευάσῃ καὶ νὰ διανείμῃ τὸ βραβεῖον, τὸ ὁποῖον εὐχαρίστως ἀνέλαβεν, ἐλπίζουσα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ εὕρῃ καὶ ἀναγνωρίσῃ τὸν ἄγνωστον ἐρωμένον, ὅστις δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ εἶνε εἰς τῶν πρώτων ἵπποτων.

Πρότερον ὅμως ἔμαθε κατὰ τύχην ὅτι ὁ ἄγνωστος ἦτο ὁ Ἐρωτόκριτος, ὁ υἱὸς τοῦ πρώτου τοῦ βασιλείως ὑπηρετοῦ ἢ ὑπουργοῦ καὶ ὅτι ἀνταποδίδει τὴν ἀγάπην τῆς.

Τοῦτο τὴν κατέστησεν ἀπεριγράπτως εὐδαίμονα, ἀλλὰ ταῦτοχρόνως καὶ σχεδὸν ἀηλπισμένην.

Διότι μετὰ αὐτῆς—τῆς βασιλοπούλας—καὶ αὐτοῦ—τοῦ υἱοῦ ἐνὸς ὑπηρετοῦ, ὑπῆρχε χάσμα—τὸ χάσμα τῶν ἡθικῶν τῆς ἐποχῆς προλήψεων. Διὰ πριγκήπισσαν νὰ σκέπτεται τὸν ὑπῆρετὴν ὡς σύζυγον καὶ αὐτὸ ἦτο «ἄπρεπον». Διὰ